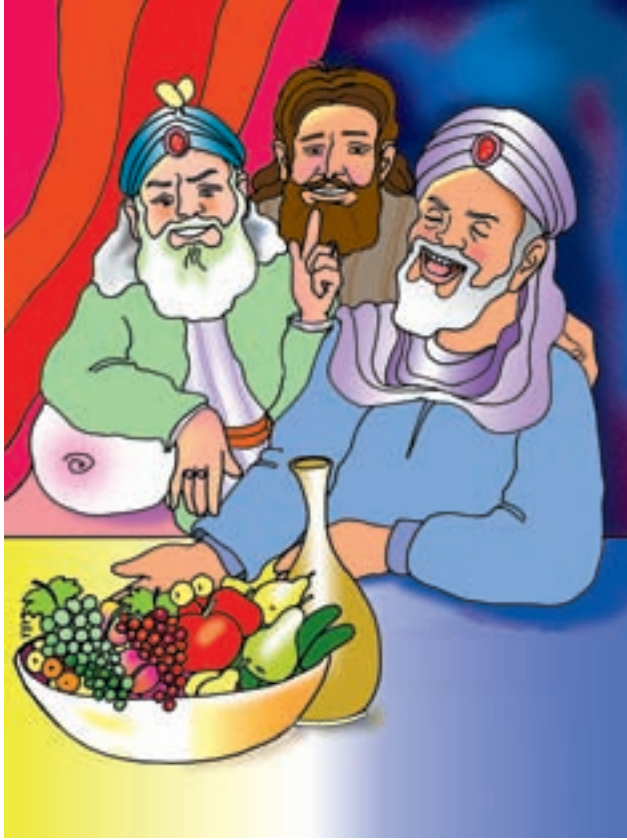

بِشْرِ الْحَافِي

... روزی کاغذی یافت بر آنجا نوشتہ «بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ»، عِطْرِي
خريد و آن کاغذ را مُعَطَّر کرد و به تعظیم، آن کاغذ را در خانه نهاد.
بزرگی، آن شب به خواب دید کہ گفتند: بشر را بگويد:
«طَيِّبَتْ اَسْمَانَا فَطَيَّبْنَاكَ وَ بَجَلَّتْ اَسْمَانَا فَبَجَلْنَاكَ، طَهَّرَتْ اَسْمَانَا فَطَهَّرْنَاكَ،
فَبِعِرَّتِي لَأَطَيِّبَنَّ اَسْمَاكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»
«تذکرة الأولياء لعطار النيسابوري»

... في القرنِ الثَّانِي عَرَفْتُ بَعْدَادُ رَجُلًا عَيَّارًا، يَطْرَبُ* وَ يَلْهُو* بِالْمَعَاصِي، إِنَّهُ
بِشْرُ بْنُ الْحَارِثِ ... الَّذِي قِيلَ لَهُ فِيمَا بَعْدُ: بِشْرُ الْحَافِي* .
و فِي إِحْدَى اللَّيَالِي حَدَّثَ شَيْءٌ قَلْبَ حَيَاةِ بِشْرِ حَتَّى صَارَ النَّاسُ يَتَّبِرُونَ بِالثَّرَابِ
الَّذِي تَطَوُّهُ* قَدَمَاهُ.
اجْتَمَعَ عِنْدَهُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ، رُفْقَاؤُهُ ... فِي سَهْرَةٍ لِلْغِنَاءِ وَ الطَّرَبِ ... كَانَ صَوْتُ
آلَاتِ اللّٰهُوَ يَصِلُ مِنَ الدَّارِ إِلَى الرُّفَاقِ*.

في ذلك الوقت كان نور الإمامة الإلهية يفترب من الرقاق... مَرَّ الإمامُ موسى
 بنُ جعفرٍ (عليه السلام) بِدارِ بشرٍ. كانت الدارُ نَضِجٌ بأصواتِ الشيطانِ... سَهْرَةٌ
 مُحَرَّمَةٌ بِلاشكِّ، يَصُولُ فيها إبليسُ و يَجولُ*... !
 وَقَفَّ إمامُ الهدى موسى الكاظمُ (ع) و دَقَّ البابَ. فَتَحَتِ البَابَ امْرَأَةٌ... نَظَرَتْ
 إلى الرَّجُلِ الَّذِي لا تَعْرِفُهُ... سَأَلَهَا الإمامُ (عليه السلام) :
 - صاحِبُ الدَّارِ حُرٌّ أم عَبْدٌ؟!
 دَهَشَتِ المَرْأَةُ، و قالت :
 - بَلْ ... حُرٌّ*... !

قَالَ الصَّوْتُ الْمُقَدَّسُ :

— صَدَقْتَ! لَوْ كَانَ عَبْدًا لِلَّهِ، لَأَسْتَحْيَا مِنْ اللَّهِ!

ثُمَّ تَرَكَهَا وَانْصَرَفَ*.

كَانَ بَشَرٌ قَدْ سَمِعَ الْحَوَارِيزَّ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَالرَّجُلِ الْغَرِيبِ، فَاسْتَرْعَ إِلَى الْبَابِ حَافِيًا

حَاسِرًا* وَصَاحَ بِهَا :

— مَنْ كَلَّمَكَ عِنْدَ الْبَابِ؟

فَأُخْبِرَتْهُ بِمَا كَانَ... ثُمَّ سَأَلَ :

— في أيّ اتجاهٍ ذهب؟

فأشارت إليه... فتبعه بشرٌ وهو حافٍ حتى لحقهُ* وقال له :

— يا سيدي! أعدْ عليّ ما قُلتَه للمرأة... .

فأعاد الإمامُ (ع) كلامه.

كَانَ نُورُ اللَّهِ قَدْ أَشْرَقَ تِلْكَ اللَّحْظَةَ فِي قَلْبِ الرَّجُلِ وَغَمْرَهُ فَجَاءَهُ كَمَا يَغْمُرُ ضَوْءُ

الشَّمْسِ عُزْفَةً مُظْلِمَةً سَوْدَاءَ.

قَبْلَ بَشْرِ يَدِ الْإِمَامِ (ع) وَمَرَّغَ خَدَيْهِ بِالثَّرَابِ وَهُوَ يَبْكِي وَيَقُولُ :

— بَلْ عَبْدٌ...! بَلْ عَبْدٌ...!

مِنذُ ذَلِكَ الْوَقْتِ بَدَأَتْ فِي حَيَاةِ بَشْرِ بْنِ الْحَارِثِ صَفْحَةٌ جَدِيدَةٌ بَيَضَاءً. وَغَزَمَ

الرَّجُلُ التَّائِبُ أَنْ يَطَّلَ طَوْلَ حَيَاتِهِ حَافِيًا.

قِيلَ لَهُ يَوْمًا: لِمَاذَا لَا تَلْبَسُ نَعْلًا؟ قَالَ: لِأَنِّي مَا صَالِحَنِي مَوْلَايَ إِلَّا وَقَدْ كُنْتُ

حَافِيًا. وَسَوْفَ أَظُلُّ حَافِيًا حَتَّى الْمَوْتِ.

وَهَكَذَا صَارَ بَشْرُ بْنُ الْحَارِثِ عَابِدًا مِنْ أَطْهَرِ الْعُبَادِ وَزَاهِدًا مِنْ أَشْهَرِ الزُّهَادِ.

الحال

آسمان، همیشه به یک حالت نیست. گاهی آفتابی، گاه ابری و گاه بارانی است. انسان نیز حالت‌های گوناگونی دارد. گاه خوشحال، گاهی ناامید و ... ولی امید دارد که خداوند او را در بهترین احوال قرار دهد.

آیا دعای تحویل سال را به یاد می‌آوردید؟ «حَوْلَ حَالِنَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ»

آیا ما می‌توانیم احوال مختلف پدیده‌های اطراف خود را همان‌طور که حس می‌کنیم، در قالب کلام ریخته، آن را به دیگران منتقل سازیم؟

با نگاهی به زبان فارسی، جلوه‌ای از این توانایی را نظاره‌گر باشیم: خورشید، لبخندزنان طلوع کرد! دانش‌آموزان، شتابان به هر سو می‌رفتند.

کلمات لبخندزنان و شتابان در عبارات فوق، چه وظیفه‌ای را به عهده دارند؟

نتیجه:

برخی کلمات، حالت و چگونگی یک اسم را در حین انجام فعل نشان می‌دهند. آیا می‌دانید این کلمات را در زبان فارسی چه می‌نامیم؟

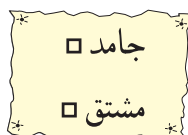
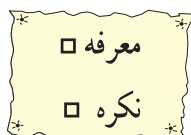
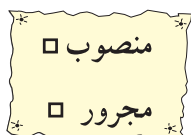
به نظر شما تفاوت میان موضوع این درس و «مفعول مطلق» در چیست؟

به جملات زیر و ترجمه‌ی آن‌ها دقت کنیم:

مؤمن با فروتنی نماز می‌خواند.	يُصَلِّي الْمَوْمِنُ مُتَوَاضِعًا.
تلاشگر را خوشحال دیدم.	رَأَيْتُ الْمَجْتَهِدَةَ مَسْرُورَةً.
دانش‌آموز شتابان آمد.	جَاءَ التَّلْمِيذُ مُسْتَعِجِلًا.

- ۱- چه کلماتی به بیان و چگونگی حالت اسم قبل از خود پرداخته‌اند؟
 ۲- کلمات «متواضعاً، مسروراً و مستعجلاً» در کدام ویژگی زیر، با هم مشترک

هستند؟

- ۳- این کلمات، حالت‌های چه کلماتی را بیان نموده‌اند؟

کلماتی که حالت و چگونگی اسم‌هایی از قبیل فاعل یا مفعول را بیان می‌کنند «حال» نام دارند و به فاعل و مفعول و ... که حالت آن‌ها بیان می‌شود، صاحب حال (ذوالحال) گفته می‌شود. صاحب حال معمولاً معرفه است.

بدانیم

اکنون که وظیفه‌ی حال، بیان چگونگی صاحب حال است، آیا نباید بین آن‌ها ارتباطی وجود داشته باشد؟
 آیا برای ترجمه‌ی دقیق لازم نیست صاحب حال را بشناسیم؟!

به این عبارات توجه کنید:

- ۱- وَصَلَ الْمَسَافِرُ سَالِمًا. وَصَلَتِ الْمَسَافِرَةُ سَالِمَةً.
 ۲- وَصَلَ الْمَسَافِرَانِ سَالِمِينَ. وَصَلَتِ الْمَسَافِرَتَانِ سَالِمَتَيْنِ.
 ۳- وَصَلَ الْمَسَافِرُونَ سَالِمِينَ. وَصَلَتِ الْمَسَافِرَاتُ سَالِمَاتٍ.

- ۱- حال و صاحب حال را معین کنید.
- ۲- کدام یک از سه مورد زیر، نوع مطابقت و ارتباط بین حال و صاحب حال را به طور کامل نشان می دهد؟

- ۱- مفرد و مثنی و جمع بودن - مذکر و مؤنث بودن
- ۲- مذکر و مؤنث بودن
- ۳- معرفه و نکره بودن - مذکر و مؤنث بودن - مفرد و مثنی و جمع بودن

بدانیم

«حال» باید در جنس (مذکر و مؤنث) و عدد (مفرد، مثنی و جمع) با «صاحب حال» مطابقت کند.

آیا «حال» می تواند به صورت جمله نیز به کار رود؟

عبارات زیر را که از نظر معنی مشابه هم هستند، بررسی کنید :

رَأَيْتُ الطِّفْلَ لَاعِبًا فِي الْحَدِيقَةِ.

رَأَيْتُ الطِّفْلَ يَلْعَبُ فِي الْحَدِيقَةِ.

رَأَيْتُ الطِّفْلَ وَهُوَ لَاعِبٌ فِي الْحَدِيقَةِ.

در جملات دوم و سوم چه جملاتی بجای کلمه ی «لاعباً» به کار رفته است؟
آیا این دو جمله نیز، حالت و چگونگی «الطفل» را بیان می کنند؟

بدانیم

«حال» نیز مانند «خبر» می تواند به صورت «مفرد» (غیر جمله) و یا «جمله» (اسمیّه و فعلیه) بیاید. «حال» اگر جمله ی اسمیّه باشد، معمولاً همراه «واوی» می آید که آن را «واوِ حالیّه» می نامیم.

کارگاه ترجمه

۱- «حال» معادل قید حالت در زبان فارسی است.

۲- وظیفه‌ی حال معمولاً نشان دادن حالت و چگونگی فاعل یا مفعول در حین انجام فعل می‌باشد (برخلاف مفعول مطلق که مربوط به خود فعل است).

۳- جمله‌های حالیه مانند جمله‌های وصفیه، مطابق نیاز جمله ترجمه می‌شوند (ماضی، مضارع، ماضی استمراری، ...): خَرَجَ الطَّلَابُ مِنَ الصَّفِّ وَ هُمْ يَتَحَاوَرُونَ ← دانش‌آموزان در حالی که با یک‌دیگر صحبت می‌کردند، از کلاس خارج شدند.

(ابتدا صاحب حال را می‌آوریم، سپس با افزودن «درحالی که»، بخش

دوم جمله را ترجمه می‌کنیم، آنگاه به سایر قسمت‌های جمله می‌پردازیم.)

۴- علامت قید حالت در زبان فارسی «ان»، «ا»، «پیشوند «با» و ... است:

دانش‌آموز خندان و با شتاب آمد.

خواندن متون ادبیات فارسی و ممارست بر آن، ما را در ترجمه‌ی بهتر کمک می‌کند!

متن ترجمه شده را چندین بار بخوانیم و کاستی‌ها و نقایص آن را برطرف کنیم!

متن زیر را بخوانید و پس از پاسخ دادن به سؤالات، آن را ترجمه کنید:

كَانَ السَّكَائِيُّ رَجُلًا أُمِّيًّا. حِينَمَا رَأَى مَكَانَةَ الْعُلَمَاءِ وَالْأُدْبَاءِ فِي الْمَجْتَمَعِ عَزَمَ أَنْ يَبْدَأَ بِالدِّرَاسَةِ رَغْمَ أَنَّهُ كَانَ فِي الثَّلَاثِينَ مِنْ عُمُرِهِ. فِي بَدَايَةِ الْأَمْرِ لَمْ يُشَاهِدْ تَقَدُّمًا فِي دِرَاسَتِهِ. فَتَرَكَ الدَّرْسَ وَالْمَدْرَسَةَ حَزِينًا. ذَاتَ يَوْمٍ عِنْدَمَا كَانَ يَمْشِي مُتَحِيرًا، رَأَى قَطْرَاتِ الْمَاءِ تَسْقُطُ مِنْ مَرْتَفَعٍ عَلَى صَخْرَةٍ وَ قَدْ أَحْدَثَتْ هَذِهِ الْقَطْرَاتُ ثُقْبَةً فِي الصَّخْرَةِ. وَ قَفَّ السَّكَائِيُّ وَ هُوَ

يَتَأَمَّلُ فِي هَذَا الْمَنْظَرِ. فَفَكَّرَ فِي نَفْسِهِ وَ قَالَ: أَنَا لَسْتُ أَصْلَبُ مِنْ هَذِهِ الصَّخْرَةِ. فَرَجَعَ إِلَى بَيْتِهِ عَازِمًا أَنْ يَبْدَأَ بِالدَّرْسِ. وَ بَعْدَ مَدَّةٍ صَارَ مِنَ الْأَعْظَمِ عُلَمَاءِ عَصْرِهِ. يَسْتَفِيدُ الْعُلَمَاءُ وَالْأُدْبَاءُ مِنْ كِتَابِهِ وَ آثَارِهِ حَتَّى الْيَوْمِ.

عادت به نوشتن را در خود زنده نگاهداریم تا بتوانیم هنگام ترجمه قلمی روان و شیوا داشته باشیم.

سعی کنیم نکته‌هایی را که هنگام ترجمه با آن برخورد می‌کنیم، یادداشت کنیم. پس از مدتی صاحب یادداشت‌های گران‌بهای خواهیم بود.

***

أَسْئَلَةٌ:

□ معنی المفردات

إِنتَخِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ:

○ روستایی	○ بی سواد	○ مادر من	○ أُمِّي:
○ ۱۳	○ ۳	○ ۳۰	○ ب - ثلاثون:
○ دزه	○ لانه	○ روزنه	○ ج - ثقبه:
○ عقب‌گرد	○ پیشرفت	○ قدیمی	○ د - تقدّم:
○ ایجاد کرد	○ حکایت کرد	○ حدیث گفت	○ ه - أحدث:

□ معنی العبارة:

رَأَى قَطْرَاتِ الْمَاءِ تَسْقُطُ...

- قطره‌های آب را دید که می‌ریزد
- قطرات آب را دید سقوط می‌کند

□ إِنْتَخِبْ عُنْوَانًا مَنَاسِبًا لِلنَّصِّ:

- الماء والصخرة
- أهمیة المدرسة
- العزم والهمة

التمرين الأول

عَيِّنِ الْحَالَ الْمَفْرَدَةَ وَ صَاحِبَ الْحَالِ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

- ١- ﴿ خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴾
- ٢- ﴿ وَ سَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ دَائِبِينَ ﴾
- ٣- ﴿ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا ﴾

التمرين الثاني

مَيِّزِ الْجُمْلَةَ الْحَالِيَةَ:

- ١- ﴿ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا... ﴾
- ٢- مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنَ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ.
- ٣- يُعْجِبُنِي إِنْسَانٌ يَتَحَلَّى بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ.
- ٤- جَاءَ الْأَنْبِيَاءُ يُبَشِّرُونَ النَّاسَ.

التمرين الثالث

أَكْمِلِ الْفُرَاقَ بِمَا يَكُونُ حَالًا:

- ١- أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ الْكِتَابَ ... (هَادِيَةً / هَادِيًا / الْهَادِي)
- ٢- نَحْنُ نَسْتَمِعُ إِلَى الْقُرْآنِ ... (خَاشِعُونَ / خَاشِعَانِ / خَاشِعَاتٍ)
- ٣- شَارَكَ الطَّلَابُ فِي نَدْوَةٍ* ... أَسَالِيبَ التَّرْجَمَةِ. (يَدْرُسُ / يَدْرُسُونَ / يَدْرُسِنَ)

اقرأ الآيات و ترجمها إلى الفارسية ثم ...

﴿المؤمنون والمؤمنات بعضهم أولياء بعض. يأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ. إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ. وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا﴾

أجب عن السؤالين :

- ١- ماذا يفعل المؤمنون و المؤمنات؟
  - ٢- بِمَ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ؟
- عَيِّنِ الْإِعْرَابَ وَ التَّحْلِيلَ الصَّرْفِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِحُطَّ:

ترجم الدعاء ثم ... :

إِلَهِي وَ مَوْلَايَ أَسْأَلُكَ التَّارَ عَلَيَّ وَجُوهٍ حَرَّتْ لِعَظَمَتِكَ سَاجِدَةً،
وَعَلَى أَلْسِنٍ نَطَقَتْ بِتَوْحِيدِكَ صَادِقَةً ...،
وَعَلَى قُلُوبٍ اعْتَرَفَتْ بِالْأَوْهِيَّتِكَ مُحَقَّقَةً ...»

«من دعاء كميل»

- ١- عَيِّنِ الْجُمْلَ الوَصْفِيَّةَ.
- ٢- عَيِّنِ سَبَبَ مَجِيءِ الْحَالِ مَوْثِقَةً.

للتعريب:

- ١- رزمندہ ی مسلمان با توکل به خدا از دین و میهن خود، دفاع می کند.
- ٢- دانش آموز، پیاده و با عجله به سوی مدرسه شتافت.

الصور البهائية في القرآن الكريم

((مُسْنَد))

«مسند» و «مسند الیه» دو رکن اساسی جمله هستند.

«مسند» می تواند به صورت «فعل» و یا «اسم» بیاید.

«فعل» مقید به یکی از زمان‌های سه‌گانه است (گذشته، حال، آینده). متکلم هنگامی که در جمله‌ی خود از فعل استفاده می‌کند، در حقیقت جمله‌ی خود را محدود و مقید کرده است و آن را از عمومیت و شمول زمانی بر کنار داشته است. اما «اسم» از این ویژگی خالی است، از این رو زمانی که متکلم به جای «فعل» از «اسم» برای افاده‌ی مقصود خود بهره می‌گیرد، در حقیقت به دنبال تثبیت معنای مورد نظر در ذهن مخاطب و خارج کردن آن از محدوده‌ی زمان است. به آیات زیر توجه کنید و سپس آن‌ها را باهم مقایسه نمایید:

۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ بِغُرِّ الذُّنُوبِ جَمِيعًا﴾ خدا همه‌ی گناهان را می‌آمرزد.

۲- ﴿وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ و خدا هرکس را که بخواهد بی حساب روزی می‌دهد.

۳- ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ همانا خدا آمرزنده و مهربان است.

۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ﴾ بی‌شک خداست روزی دهنده.

آیا تاکنون متوجه شده‌اید که پاره‌ای از ساختارهای زبان مبدأ را نمی‌توان به زبان مقصد منتقل کرد؟!

در آیه‌ی اول صفت «غفران» برای خداوند مورد تأکید قرار گرفته است و همین‌طور صفت «رِزَّاقِیت» در آیه‌ی بعد. اما این صفت در آیه‌ی سوم و چهارم ثبوت و استقرار و تأکید بیشتری دارد؛ آیا می‌دانید چرا؟!

ترجمه هیچ گاه نمی‌تواند همه‌ی زیبایی‌های متن اصلی را منتقل کند!

***

در آیات زیر مشخص کنید کدام آیه مفهوم مورد نظر خود را با تأکید بیشتری بیان کرده است:

۱- ﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ﴾

خداست که آفریدگار هر چیزی است.

﴿وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ﴾

و هر چیزی را [خدا] آفریده است.

۲- ﴿وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾

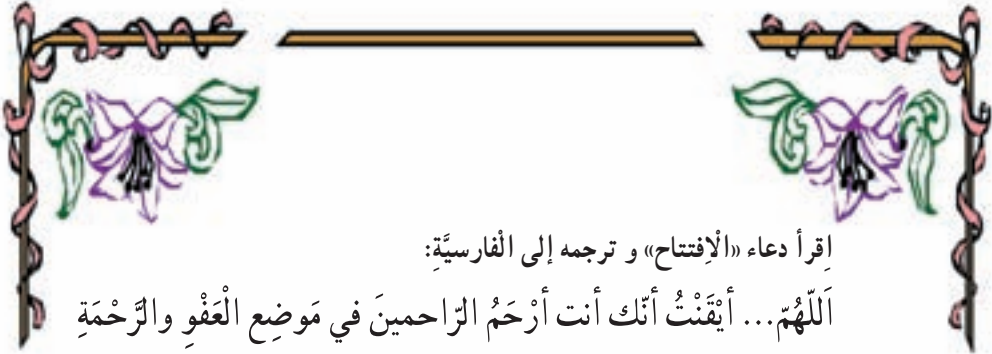
و خداست که زنده می‌کند و می‌میراند.

﴿إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَى﴾

چنین خدایی زنده کننده‌ی مردگان است.

۳- ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ﴾

منافقان خدا را فریب می‌دهند و حال آن‌که خدا فریب‌دهنده‌ی آن‌هاست.

اقرأ دعاء «الافتتاح» و ترجمه إلى الفارسيّة:

اللَّهُمَّ... أَيَقْنْتُ أَنَّكَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فِي مَوْضِعِ الْعَفْوِ وَالرَّحْمَةِ
وَأَشَدُّ الْمُعَاقِبِينَ... فِي مَوْضِعِ الْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ... الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
لَا يُهْتَكُ حِجَابُهُ وَلَا يُعْلَقُ بَابُهُ وَلَا يُرَدُّ سَائِلُهُ وَلَا يُحَيَّبُ أَمَلُهُ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
يُؤْمِنُ الْخَاطِقِينَ وَيُنَجِّي الصَّالِحِينَ وَيَرْفَعُ الْمُسْتَضْعِفِينَ وَيَضَعُ الْمُسْتَكْبِرِينَ
وَيُهْلِكُ مَلُوكًا وَيَسْتَخْلِفُ آخَرِينَ!

***

يستخلف: جانشين می کند

يضع: بر زمین می نهد

حَيَّب: نا امید کرد

